

Forum Beneficiale, Sive Quæstiones & Responsa Canonica

Materiam De Beneficiis Universam Ex Beneficialistarum tam antiquorum, quàm recentiorum placitis complectentia. Opus methodo novâ, & clarâ in tres digestum Partes ... accuratè, ac copiosè instructae

De Vacatione, Amissione, Et Extinctione Beneficiorvm ...

Leuren, Peter

Coloniæ Agrippinæ, 1704

712. An eadem, quæ dicta sunt de resignatione facta metu, dolo, fraude, quòad nullitatem, locum quoque habeant in resignatione factâ vi.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74494](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74494)

strop. *ibid.* & dolo excludit consensum. Paris. l. 13. q. 3. nu. 7. ex Abb. in c. cum dilectus. in fine. de his qua sunt vi metusve caus. & dolo deceptus non dicitur consentire. Paris. *ibid.* nu. 9. cum Card. Paris. conf. 100. n. 72. vol. 1. Unde dicitur, quod dolo inductus ad aliquid faciendum sibi non prajudicat. Paris. n. 8. cum Card. Paris. conf. 25. num. 31. vol. 4. juxta totum *tit. ff. & eod. de dolo.* Neque obstat textus in c. redintegranda. 3. q. 1. alique, ubi dolo, & violentia equiparantur; & equiparantur enim quo ad redintegrationem, ita ut omnia sic dimissa debeant redintegrari, sed diverso modo: nam dimissa ex metu redintegrantur quod ad jus & possessionem; quia jus & possessio amissa est. At quæ dimissa sunt ex dolo, solum redintegrantur de facto, non de jure, quia solum de facto, & non de jure dimissa sunt. Castropal. *loc. cit.*

Questio 711. An, & qualiter dolo probandus, & presumendus?

1. **R**espondeo primò: Dolo est probandus. Paris. l. 13. q. 3. n. 16. citans Abb. in c. cum quidam. de jurejur. Card. Paris. conf. 96. n. 67. Decium. conf. 256. n. 3. & c. dolo enim regulariter non presumitur. Paris. n. 17. citans l. non omnes a barbaris. ff. de re militar. Mantica. de conject. ult. vol. 1. 2. tit. 7. n. 1. Mascard. de prob. concl. 531. in principio.

2. Respondeo secundò: Dolo cum in animo consistat, verè probari non potest. Paris. *loc. cit.* n. 20. citans l. dolum. c. de dolo. Corn. conf. 140. nu. 9. & ideo reputatur difficilis probationis. Paris. *ibid.* nu. 21. citans Jason. conf. 141. col. 3. vol. 3. Azor. *cit.* c. 26. q. 4. Et hinc probatur per leviores probationes. Paris. n. 23. citans Abb. conf. 77. n. 9. cum aliis per Mascard. concl. 530. n. 4. Facilius autem colligitur & probatur, quando tractatur de prajudicio tertii. Tond. qq. benef. p. 1. c. 64. n. 10.

3. Respondeo tertio: Dolo & fraus, seu aliquid factum dolo & fraude, probatur conjecturis, & presumptionibus. Azor. *loc. cit.* Paris. n. 22. citans Card. Paris. conf. 75. n. 31. vol. 1. Ruin. conf. 4. n. 10. vol. 1. & c. q. 4. n. 20. ubi quod regulare sit fraudem allegatam per conjecturas, & iudicia probari, citans pro hoc longè plures. Et licet conjectura & presumptiones sui naturæ non probent, tamè in his, quæ occultè sunt plenam probationem faciunt. Paris. num. 25. citans Butr. in c. veniens. de testibus. Mascard. de prob. concl. 530. nu. 5. Ut autem presumatur dolo, seu ut ex conjecturis resignatio beneficii censetur fraudulenta, necessarium erit probare, quod actus cadat in utilitatem ejus, qui dolo inducitur ad hoc. Azor. *loc. cit.* q. 5. Paris. *cit.* q. 3. n. 26. citans Felin. in c. tertio loco. nu. 2. de presump. Mascard. de prob. concl. 311. n. 77. qualiter autem ipsa conjectura probari debeant, à Card. Parisio conf. 52. n. 35. vol. 4. tradi, ait Paris. n. 24.

4. Respondeo quartò: Tales conjecturae resignationis dolo expracticatæ sunt, dum nulla ratio reddi potest, cur quis beneficium multo labore, & impensis quaeritur, quo commode sustentatur sine magna causa sponte resignat. Paris. *cit.* q. 4. n. 16. Azor. *cit.* q. 5. ex Rebuff. conf. 56. nu. 10. Si praecessissent minx. Azor. *loc. cit.* Paris. nu. 23. ex Mascard. de prob. concl. 315. ubi tales conjecturas 53. recenset, inter quas hæc, & sequentes sunt principales. Si actus sit factus clam, v. g. dimissio beneficii. Azor. *loc. cit.* Paris. nu. 24. citans gl. in c. consuluist. de off. deleg. v. odit. lucem. Felin. Decium. *ibid.*

P. Leuren. Fori Benef. Tom. III.

Quando actus essent nimium vicini, & brevi tempore facti, vel nimis multiplicati. Paris. nu. 25. & 26. Tond. *loc. cit.* n. 13. Denique ex verisimili, & inspecta personarum qualitate colligitur, & presumitur fraus. Paris. nu. 27. & 28. Sic quoque permutationis fraudulenta iudicia, & conjectura assignantur sequentes: dum fit ab infirmo. Argumento c. 2. de renunc. in 6. Paris. *cit.* q. 4. num. 6. citans Federic. de permut. q. 31. Anchar. conf. 388. Mascard. de prob. concl. 178. num. 1. & c. dum fit à seno. Paris. n. 7. citans Gloss. communiter receptam in *cit.* c. 2. Rebuff. conf. 22. num. 2. Dum permutatur pingue cum tenui. Paris. nu. 8. citans Gambar. de pot. leg. l. 10. n. 334. Imol. in c. non liceat. n. 7. de cleric. non resid. ex Mascard. de prob. concl. 178. nu. 4. dum fit lite pendente. Paris. nu. 9. citans Gamb. ubi antè. l. 6. n. 334. dum fit in fraudem expectantium. Paris. n. 10. citans Zabarell. in Clem. unic. n. 3. de verum permut. Oldr. conf. 324. n. 6. & c. dum permutatio fit cum nepote. Paris. n. 11. citans Selv. de benef. p. 1. q. 18. n. 2. Mascard. ubi antè. n. 6. eò quod ratione sanguinis presumatur fraus. Paris. n. 12. citans l. data. c. de donat. Card. Paris. conf. 143. n. 22. vol. 4. Cravet. conf. 82. n. 6. & c. Dum post permutationem unus permutantium manet in possessione sui beneficii antiqui. Paris. nu. 13. citans Card. Paris. conf. 130. n. 6. vol. 2. Mascard. ubi antè. nu. 7. Innoc. in c. 1. de cleric. non resid. Qui conjecturam hanc magni faciat, dum permutatio fit clam. Paris. nu. 14. citans Bartol. conf. 60. col. 3. vol. 5. Rebuff. conf. 22. num. 2.

Questio 712. An resignatio facta seu extorta vi teneat, sive an eadem, qua dicta sunt de resignatione facta metu, dolo, fraude quod ad nullitatem, locum quoque habeant in resignatione facta vi?

Respondeo affirmative. Azor. *cit.* c. 26. q. 6. Paris. *cit.* q. 4. c. 29. citans Butrio. in c. super hoc. n. 6. de renunc. in 6. Rosiniac. de benef. c. 16. n. 5. 10. 11. Rebuff. in pr. *tit. de renunc. vi dol.* Aitque justificari id tum ex Rubrica, & toto *tit. de his, quæ vi, metusve causâ,* in quo fit mentio de vi & metu, & hæc duo pacificari & producere eundem effectum, pro quo citat Bossium in pr. *criminal. tit. de pluri-bus violentiis* Item ex c. 2. quod vi metusve, ubi: quæ metu & vi sunt, de jure debent in irritum revocari, & c. 3. ubi: quæ vi metusve causâ sunt, carere debent robore firmitatis. Verùm licet vis metui in omnibus equiparetur, non videtur tamen equiparari dolo in hoc, quod is ipso jure reddat nullam resignationem, ob eandem rationem supra datam pro hoc. De cetero sicut dolo, ita & vis, quia delictum est, non presumitur, nisi probetur. Paris. *cit.* q. 4. n. 31. citans Barthol. in l. geris. ff. acquirend. hered. Card. Paris. conf. 67. n. 61. vol. 3. & c. sic quoque probanda species violentiæ illata, Paris. n. 33. citans Menoch. conf. 2. n. 327. Alciat. in l. interpositas. n. 3. c. de transact. Probari autem potest per testes deponentes, se vidisse N. cum armis inferentem violentiam. Azor. *cit.* q. 6. Paris. num. 34. juxta quod colligitur ex toto *tit. ff. ad l. Juliam. de vi. & ibi Barthol. & DD. alii;* eò quod, ut Paris. n. 35. ex Anchar. conf. 212. Alex. conf. 156. l. 5. Nat. conf. 240. n. 10. l. 2. Arma enim etiam si sunt ad latus, & non extracta, inferunt vim. Atque ita illi, cui vis illata, competit actio spoli, Azor. *loc. cit.* Paris. n. 36. ex Aut. de Butrio in c. 2. n. 10. de restit.

Gg

spol.

Spol. Fictus restitutio, etsi jam alteri facta collatio. Paris. n. 37. citans Rebuff. in pr. tit. de renunc. vi facta. num. 2. qui etiam id limitat, nisi vis esset illata à Judice de causa cognoscente.

Quaestio 713. In specie, an censetur vim passus in resignatione beneficii, qui resignat, seu cedit beneficio suo propter vexationes, quibus gravabatur ab Episcopo?

Respondet affirmativè Azor. cit. q. 6. in fine. Paris. cit. q. 4. n. 38. citans Gemin. & Præposit. in c. quam periculosum. 7. q. 1. ac dicens communem; censet tamen Paris. num. 39. citatò pro hoc Sarn. de infirm. resign. q. 10. c. ult. Majol. de irregul. l. 3. c. 6. nu. 9. posse in hoc casu repeti beneficium, si calore iracundiæ motus id resignavit.

Quaestio 714. An rata & firma sit renuntiatio facta, postquam quis beneficio suo spoliatus est?

Respondeo: Talem resignationem esse nullam in hoc sensu, quòd veniat rescindenda, & spoliato dari, seu dandam restitutionem in integrum. Castrop. cit. §. 5. nu. 6. Azor. cit. c. 26. q. 7. Paris. l. 13. q. 5. n. 1. citans quamplurimos juxta c. sollicitè, de restit. spol. Idque ob præsumptionem coactionis, dum, ut dicitur cit. c. sollicitè, verisimile non est, quòd sponte juri suo renunciavit, qui renunciavit spoliatus. A. A. iidem. atque Paris. loc. cit. n. 3. juxta gl. in cit. c. sollicitè. v. quia, hanc esse præsumptionem juris, contra quam non admittitur probatio: qui etiam pro confirmatione responsonis n. 8. illud adducit, quòd in spolio ferè semper adfit vis & metus. Quin etiam procedit responso in resignatione facta cum juramento, ita ut eo non obstante, possit ac debeat talis restitui. Paris. loc. cit. nu. 16. citans Berojum, in cit. c. sollicitè. n. 1. & ibi communiter alios; juramentum enim tale præsumitur præstitum, & extortum vi, metu, dolo, cum sequatur naturam actus, super quo interponitur. Paris. n. 18. citans quampl. Porro spoliatus, cum retineat proprietatem, non autem possessionem, quippe quò spoliatus est. Paris. n. 6. per hujusmodi resignationem resignatur proprietatem, non verò possessio; cum nemo dare possit, quod non habet. Paris. ibid. actionem verò spoli nunquam intelligi cessam, nisi expressè dicatur. Paris. n. 15. Limitationum variarum loco deservient responsones ad plures quaestiones sequentes.

Quaestio 715. Quenam, & qualiter probare teneatur resignans post spoliationem, ut possit restitui?

1. **R**espondeo primò: Debere probare duo, nimirum se possedisse, cum spoliaretur, & jus saltem coloratum habuisse in illo beneficio. Castrop. Azor. l. cit. Paris. cit. q. 5. à nu. 86. per plures n. seg. Ratio prioris est, quòd qui possidet rem, eà spoliatus dici nequeat juxta vulgarem regulam. Paris. nu. 88. ex Menoch. in prælud. recap. poss. n. 1. siquidem privatio supponit habitum. l. decem. §. de æm. ff. de verb. oblig. Paris. n. 89. Ratio secundi est, quòd, licet in profanis sufficiat sola probatio possessionis, in quibus etiam prædo est restituendus, in c. in literis, de restit. spoliat. Paris. n. 95. in beneficialibus tamen non sufficit, utpote in quibus exactior probatio requiritur. Paris. n. 96. citans Ro-

tam decis. 20. de restit. spol. in antiq. & Innoc. in c. constitutus. de filiis presbyr. cum in his prohibeatur vitiosus ingressus, juxta c. 1. de mirt. in possess. Paris. n. 96. Unde jam, licet possessio inferat præsumptum titulum, c. si à sede. de præb. in 6. non tamen ex sola probatione possessionis in beneficialibus oriretur effectus restitutionis in spolio; cum ad beneficium restitui non queat carens canonicà institutione, quæ ex stylo saltem deducenda est ex coloratione justì ingressus, Paris. nu. 98. 99. & 100. citans plures textus, & A. A. & sic in beneficialibus spoliatus debet possessionis suæ titulum justificare. Paris. n. 101. citatis etiam pro hoc quampl.

2. Respondeo secundò: Sive contra tertium, sive contra ipsum resignatarium resignans agat spolio, duram proxis esse illi provinciam potissimum in firmando primo extremo, nempe possessione beneficii ab eo habità, ait Lott. l. 3. q. 14. nu. 96. ed quòd, ut addit, concludentes, & plena exigantur probationes, propter naturam istius possessionis, quod, licet summarij sit processus, sit tamen maximi præjudicii, atque hanc esse communem, ut Menoch. de remed. recap. poss. remed. 15. nu. 408. & 413. & quam Rota sit perpetuè amplexa apud Verall. decis. 328. nu. 6. & 7. p. 2. Quin & præter rigorem hunc in probando primo extremo facillime resignanti obstituram spontaneam possessionis abdicacionem, ait Lott. ibid. nu. 111. juxta Rotam decis. 2. de rer. permut. in novis. Et quidem, si dirigatur actio contra tertium, extra dubium est, debere fieri tunc articulos, & super illos testes examinari, qui bene concludant, ait Lott. nu. 97. Si verò agatur contra ipsummet resignatarium eodem modo exigitur probatio. Lott. n. 100. Neque ad hoc extremum possessionis probandum confessio resignatarii, præsertim non geminata de possessione resignantis opitulabitur multum, si attendatur simplex factum resignationis; cum possit quis resignare jus, quod habet absque eo, quòd sit in possessione illius, adeoque ex actu resignationis inferri nequeat ad talem possessionem. Lott. n. 100. & 101. Sed & ob eandem rationem enunciatio ipsiusmet resignantis de propria possessione non attenditur. Lott. num. 102. Atque ita hæc in re simultanea confessionis, nempe facta à resignatario, & resignante argumentum de nihilo inferri; quia enunciatio circa non necessaria ad actum non probat, etiam inter ipsos enunciantes. Lott. n. 103. & 104. Quamvis ita simultanea confessio serviat ad probationem alterius extremi, nempe tituli colorati. De quo mox.

3. Respondeo tertio: Non tamen exigitur exacta probatio veri tituli, sed forma quædam extrinseca seu facie valida, & sic possessionem primam ex aliquo colore justificare, Paris. l. 13. q. 5. nu. 102. citans Menoch. de recap. poss. remed. 15. nu. 463. Imol. in c. ex parte. de restit. spol. Bellam. decis. 455. Lap. Gemin. & c. Probatur autem hic color ad effectum restitutionis super spolio in beneficialibus, Primò, si probetur spoliatum habuisse ab eo beneficium, qui habebat auctoritatem instituendi, Paris. n. 103. citans Innoc. & Butr. in c. in literis, Jo-And. in addit. ad speculator. in rub. de restit. spol. & plures Rotæ decis. Neque requiritur, ut spoliatus ostendat literas. Paris. 105. citans Cassad. decis. 8. num. 1. de restit. spol. Sed probatur etiam ex sola supplicatione signata. Paris. n. 106. citans Sarn. in reg. de non judicando q. 5. Mohed. decis. 306. & c. Secundò probatur iste color ex confessione licet obiter